

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 4.4.2007
KOM(2007) 161 v konečnom znení

ZELENÁ KNIHA

Európsky výskumný priestor: nové perspektívy

{SEK(2007) 412}

ZELENÁ KNIHA

Európsky výskumný priestor: nové perspektívy

(Text s významom pre EHP)

Zhrnutie

S tým, ako sa blíži termín hodnotenia prvého trojročného cyklu obnovenej Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť a začiatok druhého cyklu v roku 2008, nastáva vhodný čas na posúdenie dosiahnutého pokroku a na diskusiu o budúcom smerovaní jedného z hlavných prvkov tejto stratégie – európskeho výskumného priestoru (EVP). V meniacom sa svete, pre ktorý je príznačná zrýchľujúca sa globalizácia výskumu a technológie a zrod nových vedeckých a technologických veľmocí - najmä Číny a Indie - predstavuje európsky výskumný priestor viac ako kedykoľvek predtým základný kameň európskej znalostnej spoločnosti. Takáto spoločnosť je spoločnosťou, v ktorej sa výskum, vzdelávanie, odborná príprava a inovácie plne mobilizujú na splnenie hospodárskych, spoločenských a environmentálnych ambícií Európskej únie a očakávaní jej občanov

Koncepcia EVP je kombináciou týchto prvkov: európskeho „vnútorného trhu“ pre výskum, na ktorom sa uskutočňuje voľný pohyb výskumných pracovníkov, technológie a znalostí; účinnej koordinácie vnútroštátnych a regionálnych výskumných činností, programov a politík na Európskej úrovni; a iniciatív uskutočňovaných a financovaných na európskej úrovni. Od schválenia tejto koncepcie na lisabonskom zasadnutí Európskej rady v roku 2000 sa dosiahol určitý pokrok. EVP sa stal kľúčovým orientačným bodom pre politiku v oblasti výskumu v Európe. Na vybudovanie EVP však stále zostáva urobiť mnoho práce, najmä prekonať rozkúskovanosť výskumných činností, programov a politík naprieč celou Európou. Európsky výskumný priestor, taký, aký ho potrebuje vedecká obec, podnikateľský sektor a občania, by mal mať tieto črty:

- **primeraný tok odborne kompetentných výskumných pracovníkov** s vysokou úrovňou mobility medzi inštitúciami, odbormi, odvetviami a krajinami;
- **výskumné infraštruktúry svetovej úrovne**, integrované, vzájomne prepojené a dostupné pre výskumné tímy z celej Európy a sveta, najmä vďaka novým generáciám infraštruktúr elektronickej komunikácie;
- **špičkové výskumné inštitúcie**, zúčastňujúce sa na účinnej spolupráci a partnerstve verejného a súkromného sektora, tvoriace jadro výskumných a inovačných „klastrov“, vrátane „virtuálnych výskumných komunit“, špecializovaných prevažne na interdisciplinárne oblasti a schopné získať rozhodujúcu časť ľudských a finančných zdrojov;
- **účinné zdieľanie znalostí**, najmä medzi verejným výskumom a priemyslom, ako aj vo vzťahu k širokej verejnosti;

- **dobře koordinované výskumné programy a priority**, vrátane významného objemu spoločne plánovaných investícií do verejného výskumu na európskej úrovni, ktorých súčasťou sú spoločné priority, koordinovaná realizácia a spoločné hodnotenie; and
- **široké otváranie európskeho výskumného priestoru svetu**, s osobitným dôrazom na susedné krajiny a so silným záväzkom zaoberať sa globálnymi výzvami s partnermi európskych krajín.

Na základe posúdenia situácie v týchto hlavných oblastiach nastoľuje táto Zelená kniha mnoho otázok, ktoré sa dotýkajú spôsobu prehĺbovania a rozširovania európskeho výskumného priestoru tak, aby v plnom rozsahu prispel k uskutočňovaniu obnovenej Lisabonskej stratégie. Jej účelom je vyvolať široko založenú debatu na úrovni inštitúcií a verejnosti s cieľom pripraviť iniciatívy na rok 2008.

OBSAH

1.	Nový pohľad na európsky výskumný priestor	5
2.	Vízia európskeho výskumného priestoru.....	8
3.	Uskutočnenie EVP.....	11
3.1.	Realizácia jednotného trhu práce pre výskumných pracovníkov.....	11
3.2.	Rozvíjanie výskumných infraštruktúr svetovej úrovne.....	13
3.3.	Posilňovanie výskumných inštitúcií.....	15
3.4.	Zdieľanie znalostí.....	17
3.5.	Optimalizácia výskumných programov a priorít.....	19
3.6.	Otváranie sa svetu: medzinárodná spolupráca v oblasti vedy a technológií.....	22
4.	Postup vpred: verejná debata a ďalšie kroky	25

1. NOVÝ POHĽAD NA EURÓPSKY VÝSKUMNÝ PRIESTOR

Od zasadania Európskej rady v Lisabone v marci 2000, ktoré schválilo cieľ vytvoriť európsky výskumný priestor (EVP), bolo začatých mnoho iniciatív. Teraz nastal čas posúdiť výsledky, ktoré sa podarilo doteraz dosiahnuť, a zvážiť kroky, ktoré treba ešte urobiť, aby sa EVP stal skutočnosťou.

Globalizácia otvára pre európsky výskumný priestor (EVP) príležitosti a výzvy

Vedomie naliehavosti oživenia koncepcie EVP vyplýva zo skutočnosti, že globalizácia výskumu a technológií sa zrýchľuje a nové vedecké a technologické mocnosti – Čína, India a ostatné krajiny s novovznikajúcim hospodárstvom – sú schopné pritiahnuť značné a zvyšujúce sa objemy investícií do výskumu a vývoja¹. Tieto vývojové trendy prinášajú nové príležitosti pre Európu i pre celý svet. Zároveň nastoľuje otázku, či je Európa schopná udržať si konkurenčnú výhodu v oblasti znalostí a inovácií, ktorý tvorí jadro obnovenej Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť. Riešenie tejto otázky bude hlavnou témou v nasledujúcom trojročnom cykle Lisabonskej stratégie, ktorý sa má začať v roku 2008.

EÚ a jej členské štáty si v plnom rozsahu uvedomili, že spoločne s vysokokvalitným vzdelaním, celoživotným učením a prostredím podporujúcim inovácie má koncepcia EVP zásadný význam pre zámer vytvoriť z Európy poprednú znalostnú spoločnosť a tým vytvoriť podmienky pre dlhodobú prosperitu. Koncepcia EVP sa týka troch vzájomne súvisiacich aspektov: európsky „vnútorný trh“ pre výskum, na ktorom je umožnený voľný pohyb výskumných pracovníkov, technológií a znalostí; účinná koordinácia vnútroštátnych a regionálnych výskumných činností, programov a politik na Európskej úrovni; a iniciatívy uskutočňované a financované na európskej úrovni².

Pri vytváraní EVP sa dosiahol pokrok

Ako sa podrobne uvádza v podpornom pracovnom dokumente útvarov Komisie, prijalo sa mnoho opatrení, aby sa v týchto aspektoch dosiahol pokrok, a to najmä v týchto oblastiach:

- Výslovným účelom rámcového programu EÚ pre výskum je podporovať vytvorenie európskeho výskumného priestoru a objem prostriedkov na jeho financovanie sa výrazne zvýšil, aj keď v menšom rozsahu ako Európska komisia pôvodne navrhovala. Nové iniciatívy, ktoré sa začali v súvislosti so 7. rámcovým programom (2007–2013), ako je napríklad vytvorenie Európskej rady pre výskum, budú mať významný vplyv na prostredie európskeho výskumu. Budúci Európsky technologický inštitút má takisto potenciál zohrávať podstatnú úlohu pri vytváraní „znalostných a inovačných komunit“ svetovej úrovne.
- Boli začaté iniciatívy na zlepšenie koordinácie výskumných činností a programov. Ich súčasťou sú európske technologické platformy, prostredníctvom ktorých priemysel a ďalšie zúčastnené strany rozvíjajú spoločné dlhodobé vízie a strategické výskumné agendy v oblastiach

¹ Pracovný dokument útvarov Komisie [SEK(2007) 412], oddiel 3.1.1.

² Pracovný dokument útvarov Komisie, kapitola 1.

záujmu podnikateľského sektora, a systém „ERA-Net“ v smere zdola nahor (to znamená od úrovne projektu alebo programu), ktorý podporuje koordináciu vnútroštátnych a regionálnych programov³.

- Koordinácia politiky sa rieši prostredníctvom „otvorenej metódy koordinácie“ a použitia dobrovoľných usmernení a odporúčaní. Podnecuje sa tým proces debaty a reforiem na vnútroštátnej úrovni, čo viedlo k tomu, že všetky členské štáty stanovili vnútroštátne ciele v oblasti investícií do výskumu a vývoja v kontexte celkového cieľa EÚ vyčleniť 3 % HDP na investície do výskumu a vývoja, a prijali opatrenia na zlepšenie svojich výskumných a inovačných systémov⁴.
- EÚ prijala „široko založenú inovačnú stratégiu“, ktorou sa zlepšia rámcové podmienky pre výskum a inovácie⁵. V tomto kontexte sa v novembri 2006 prijal modernizovaný rámec Spoločenstva pre štátnu pomoc výskumu a inováciám⁶ a usmernenie týkajúce sa účinného využívania daňových stimulov pre výskum a vývoj⁷, navrhuje sa Európska stratégia v oblasti patentov s cieľom prekonať situáciu, keď patent Spoločenstva uviazol na mŕtvom bode⁸, a pripravujú sa iniciatívy na podporu vzniku európskych „popredných trhov“ v perspektívnych technologicky náročných odvetviach.
- Kohézna EÚ a jej finančné nástroje – štrukturálne fondy – výrazne uprednostňuje rozvoj kapacít v oblasti výskumu a inovácií, najmä v menej rozvinutých regiónoch. Spoločne s prioritou presadzovanou vo vnútorných politikách väčšiny členských štátov to môže napomôcť celej Európe podieľať sa na európskom výskumnom priestore a vytážiť z neho plný prospech.

... zostáva však vykonať veľa základnej práce na prekonanie rozkúskovanosti základne verejného výskumu a ...

Tieto iniciatívy predstavujú cenné kroky, na ktorých je možné budovať ďalší pokrok. Na vybudovanie európskeho výskumného priestoru však zostáva vykonať veľa základnej práce, najmä na prekonanie rozkúskovanosti, ktorá je aj naďalej prevládajúcou vlastnosťou európskej základne verejného výskumu. Rozkúskovanosť bráni Európe naplňovať svoj výskumný a inovačný potenciál, za čo musia Európania ako daňovníci, spotrebiteľia a občania zaplatiť vysokú cenu:

- Výskumní pracovníci stále pociťujú, že príležitosti na ich profesijný postup sú obmedzené právnymi a praktickými prekážkami, ktoré bránia ich mobilite naprieč inštitúciami, odvetviami a krajinami.
- Pre podniky je často ťažké spolupracovať s výskumnými inštitúciami v Európe a vstupovať do partnerstiev s nimi, najmä naprieč krajinami.
- Financovanie vnútroštátneho a regionálneho výskumu (programy, infraštruktúry, základné financovanie výskumných inštitúcií) ostáva v

³ Pracovný dokument útvarov Komisie, kapitola 2.

⁴ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 2.2.

⁵ KOM(2006) 502 z 13.9.2006.

⁶ Ú. v. EÚ C 323, 30.12.2006, s. 1.

⁷ KOM(2006) 728 z 22.11.2006.

⁸ KOM(2007) 165 zo 4.4.2007.

značnej miere nekoordinované. Vede to k rozptylu zdrojov, nadmernej duplicitě, nezužitkovaným výhodám z potenciálnej hospodárskej nerovnováhy medzi trhmi a neschopnosti zohrávať globálnu úlohu, ktorú by inak kapacita Európy v oblasti výskumu a vývoja umožňovali, najmä pri riešení hlavných globálnych problémov.

- Reformám uskutočneným na vnútroštátnej úrovni často chýba skutočná európska perspektíva a nadnárodná súdržnosť.

Zdá sa, že Európania si túto cenu, ktorú musia platiť, uvedomujú. Podľa nedávno uskutočneného prieskumu sa 83 % respondentov domnieva, že je potrebná väčšia miera koordinácie výskumných činností medzi členskými štátmi Európskej únie⁹.

... na udržanie a pritiažnutie ďalších investícií podnikateľského sektora do výskumu a vývoja v Európe

Rozkúskovanosťou verejného výskumu sa oslabuje príťažlivosť Európy pre podnikateľských sektor ako miesta pre investície do výskumu a vývoja. Predpokladá sa, že podnikateľský sektor by sa mal na celkovom cielel objemu investícií do výskumu a vývoja vo výške 3% HDP podieľať dvomi tretinami. Z najnovších údajov vyplýva, že spoločnosti so sídlom v Európskej únii zvýšili v roku 2006 svoje globálne výdavky na výskum a vývoj o viac ako 5 %, čo je však stále menej ako miera zvýšenia výdavkov na výskum a vývoj v podobných spoločnostiach, ktoré nemajú sídlo v EÚ¹⁰. V skutočnosti spoločnosti so sídlom v EÚ investujú do výskumu a vývoja v Spojených štátoch amerických viac ako spoločnosti so sídlom v Spojených štátoch investujú do výskumu a vývoja v EÚ a tento transatlantický čistý odliv investícií do výskumu a vývoja sa zvyšuje¹¹. Podstatné a stále zvyšovanie investícií do výskumu a vývoja zo strany podnikateľského sektora má zásadný význam pre skončenie terajšej stagnácie celkového podielu investícií do výskumu a vývoja v EÚ vo výške 1,9 % HDP¹² a pre posun smerom k vnútroštátnym cieľom a cieľom EÚ.

Z prieskumov¹³ vyplýva, že pokiaľ podnik investuje do výskumu a vývoja, hľadá v prvom rade:

- priaznivé rámcové podmienky pre uvedenie technológií do komerčnej praxe;
- primeraný počet kvalítne vyškolených a mobilných výskumných pracovníkov, ktorí reagujú na potreby priemyslu; and
- vynikajúca základňa verejného výskumu (výskumné inštitúcie a infraštruktúry) so silnou interakciou s priemyslom.

⁹ Eurobarometer: Európania, veda a technológia, Jún 2005, http://ec.europa.eu/public_opinion.

¹⁰ Stav investícií odvetvia priemyslu do výskumu a vývoja v EÚ za rok 2006, <http://iri.jrc.es/research>

¹¹ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.3.1.

¹² Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.3.1.

¹³ Prieskum trendov v oblasti investícií podnikateľského sektora do výskumu a vývoja v EÚ za rok 2005, <http://iri.jrc.es/research>

Zatiaľ čo sa prieskum jednotného trhu EÚ¹⁴ a iniciatívy vychádzajúce zo široko založenej inovačnej stratégie, ako predstavujú napríklad vyššie uvedené iniciatívy, sústreďujú na stranu dopytu po inováciách, táto Zelená kniha sa zameriava na faktory ovplyvňujúce výkonnosť výskumných systémov v Európe so zreteľom na prekonanie rozkúskovanosti úsilia a politik a na zabezpečenie toho, aby Európa mala čo najväčší prospech z globalizácie prebiehajúcej vo vede a technológiách.

2. VÍZIA EURÓPSKEHO VÝSKUMNÉHO PRIESTORU

Európsky výskumný priestor bude znamenať hlboké zakorenenie znalostí v spoločnosti a uvoľnenie znalostného potenciálu Európy vo všetkých jeho rozmeroch: ľudia, infraštruktúry, organizácie, poskytovanie finančných prostriedkov, odovzdávanie znalostí a globálna spolupráca

Na stanovenie rámca pre diskusiu, zosúladienie úsilia a posúdenie dosiahnutého pokroku je dôležité určiť hlavné črty EVP realizovaného v celom rozsahu. V nadväznosti na kľúčové zásady jednomyselne schválené v roku 2000, by EVP mal obsahovať tieto prvky:

1. **Primeraný pohyb odborne kompetentných výskumných pracovníkov.** Výskumní pracovníci by mali byť stimulovaní jednotným trhom práce s príťažlivými pracovnými podmienkami pre mužov a ženy, ktorý by mal byť najmä bez akýchkoľvek finančných a alebo administratívnych prekážok brániacich nadnárodnej mobility. Pracovné miesta vysokoškolského výskumu a vnútroštátne výskumné programy by mali byť úplne otvorené všetkým záujemcom v celej Európe, s výraznou tendenciou k naboru výskumných pracovníkov v medzinárodnom meradle a možnosťou ľahko prechádzať medzi jednotlivými vednými odbormi a medzi verejným a súkromným sektorom – a mobilita takého druhu by sa mala stať štandardnou črtou úspešného profesijného postupu výskumného pracovníka.
2. **Výskumné infraštruktúry svetovej úrovne.** Dôležité infraštruktúry by sa mali budovať a využívať v podobe spoločných európskych podnikov. Mali by mať k nim prístup výskumné tímy z celej Európy a z celého sveta, pričom výskumní pracovníci pracujúci v Európe by mali prístup k medzinárodným infraštruktúram a zariadeniam v iných častiach sveta. Tieto výskumné infraštruktúry by mali byť integrované, vzájomne prepojené a prístupné prostredníctvom súbežného rozvoja nových generácií infraštruktúr elektronickej komunikácie, a to v Európe i v celosvetovom rozsahu.
3. **Výskumné inštitúcie špičkovej úrovne.** V celej EÚ by mali byť diverzifikované výskumné inštitúcie zasadené do spoločenského a hospodárskeho života štátu, v ktorom majú svoje sídlo, pričom by súperili a spolupracovali v celej Európe a mimo nej. Mali by byť schopné bežnej interakcie so svetom podnikania ako zapojiť sa aj do trvalých partnerstiev verejného a súkromného sektora. Takéto partnerstvá by mali byť jadrom špecializovaných – väčšinou

¹⁴ KOM(2007) 60 z 21.2.2007.

interdisciplinárnych – „klastrov“, ktoré by priťahovali väčšinu ľudských a finančných zdrojov z celého sveta. Európsky výskumný priestor by si mal teda postupne vytvoriť vlastnú štruktúru pozdĺž línií výkonnej siete výskumných a inovačných klastrov. Ich pôsobnosť by sa mala posilniť prostredníctvom „virtuálnych výskumných komunit“, vytvorených združovaním a integráciou činností a zdrojov z rôznych miest v Európe a mimo jej územia pomocou výkonných nástrojov výpočtovej techniky a komunikačných technológií. Klastre by sa mali v rastúcej miere formovať a rozširovať skôr prostredníctvom takejto virtuálnej integrácie ako prostredníctvom zemepisnej koncentrácie.

4. **Účinné zdieľanie znalostí.** Malo by pozostávať z týchto prvkov: otvorený a ľahký prístup k verejnej znalostnej základni; jednoduchý a harmonizovaný režim v oblasti práv duševného vlastníctva, vrátane nákladovo efektívneho systému patentovania, a spoločných zásad prenosu znalostí a spolupráce medzi verejným výskumom a priemyslom; inovačné komunikačné kanály, ktoré poskytnú širokej verejnosti prístup k vedeckým poznatkom, prostriedky na prediskutovanie výskumných agend a vzbudia záujem dozvedieť sa viac o vede.
5. **Dobre koordinované výskumné programy a priority.** Súčasťou tejto činnosti by mala byť spoločná tvorba programov, realizácia a hodnotenie investícií do verejného výskumu na európskej úrovni v súvislosti s problematikou, ktorá presahuje možnosti jednotlivých krajín. Spoločné priority by sa mali stanovovať na základe spoločných prognóz, na ktorých by sa podieľali vedecká obec, spoločnosť a priemysel a v súvislosti s tým by sa spoločne prijímali rozhodnutia a spoločné opatrenia. V týchto a ďalších oblastiach by mali vnútroštátne a regionálne výskumné programy poskytnúť istotu, že hlavné zásady, ktorými sa riadia žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov na výskum, sú porovnateľné v celej Európskej únii a zabezpečujú najvyššiu úroveň kvality. Mali by spoločne tvoriť jednoduchý, transparentný a súdržný systém financovania výskumu na základe rôznych verejných zdrojov (vnútroštátnych, regionálnych a európskych) a v spojení so súkromnými zdrojmi (vrátane filantropických organizácií a organizácií občianskej spoločnosti).
6. **Široké otváranie európskeho výskumného priestoru svetu.** Osobitný dôraz by sa mal klásť na účasť susedných regiónov EÚ a takisto na rozvoj viacstranných iniciatív na riešenie globálnych výziev s partnermi EÚ.

Okrem toho sa všetkými rozmermi EVP prelínajú tri dôležité rozmery:

- Európska výskumná politika by mala byť v európskej spoločnosti hlboko zakorenená. Popri presadzovaní špičkových výsledkov vedy by mal európsky výskum podporovať rozvoj a šírenie znalostí a politiky udržateľného rozvoja v najdôležitejších oblastiach verejného záujmu,

akými sú zdravie, energetika a zmena klímy¹⁵. Malo by sa experimentovať s novými spôsobmi zapojenia najširšej spoločnosti do procesu vymedzenia, uskutočňovania a vyhodnocovania výskumných agend a presadzovania zodpovedného vedeckého a technologického pokroku, v rámci spoločných základných etických zásad a na základe dohodnutých postupov, ktoré môžu byť inšpiráciou pre ostatné krajiny sveta.

- Mala by sa nájsť správna rovnováha medzi súťažou a spoluprácou. Výskumní pracovníci a výskumné inštitúcie by mali byť stimulovaní vyššou mierou súťaže na európskej úrovni s cieľom rozvíjať špičkovú svetovú úroveň. Zároveň by sa mali posilňovať vzťahy spolupráce a partnerstva v celej Európe a takisto za jej hranicami s cieľom účinne riešiť problémy spoločného záujmu.
- Z rozmanitosti Európy, k obohateniu ktorej došlo v dôsledku nedávnych rozšírení, by sa mal vyťažiť maximálny prospech. Európske krajiny a regióny môžu zúročiť svoje silné stránky progresívnym rozvíjaním špecializácie v určitých oblastiach. Mali by však byť schopné udržať si alebo získať prístup k ďalším špecializovaným znalostiam a kapacitám v oblasti vedy a technológií v ostatných krajinách Európy a sveta, najmä prostredníctvom mobility výskumných pracovníkov, zdieľania znalostí a rozvoja virtuálnych sietí a „výskumných komunít“.

Je naliehavo potrebné konať

Z povahy výskumu vyplýva, že medzi vyššie uvedenými črtami európskeho výskumného priestoru a prierezovými rozmermi existujú zložité vzájomné závislosti, čo bude uvedené v ďalšom vysvetlení. Presadenie niektorých prvkov bude trvať dlhšie ako v prípade iných prvkov, takže je možné, že sa víziu EVP nepodarí plne uskutočniť skôr ako o 10 alebo 15 rokov – približne v roku 2020. Z tejto systémovej povahy EVP však s cieľom čo najrýchlejšieho pokroku vo všetkých oblastiach vyplýva potreba prijať naliehavé opatrenia – a táto potreba je o to naliehavejšia v kontexte výrazného pákového efektu, ktorý sa prejaví vo zvyšujúcom sa objeme súkromných investícií do výskumu a inovácií a v presadzovaní konkurenčnejšej znalostnej ekonomiky.

Prvky vízie Európskeho výskumného priestoru

1. Sú toto podstatné prvky, ktoré by mal Európsky výskumný priestor poskytnúť? Existujú iné prvky, ktoré by sa mali v tejto vízii zohľadniť?
2. Akú úlohu by mali zohrávať politika EÚ, vnútroštátne a regionálne politiky pri vytváraní európskeho výskumného priestoru v tejto podobe a čo najlepšom využívaní európskeho rozmeru v kontexte globalizácie a vnútroštátnej a regionálnej špecializácie?
3. Ktoré iniciatívy EÚ by boli najúčinnjším nástrojom na presadenie verejných a súkromných iniciatív pri realizácii tejto vízie?

¹⁵ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.3.1.

3. USKUTOČNENIE EVP

V tejto časti sa analyzuje situácia európskeho výskumu v súvislosti so šiestimi hlavnými rozmermi európskeho výskumného priestoru. Pre každý z nich bolo nastolených mnoho otázok na vyvolanie otvorenej diskusie medzi všetkými stranami, ktoré sa zúčastňujú výskumu.

3.1. Realizácia jednotného trhu práce pre výskumných pracovníkov

*Príťažlivý
profesijný postup
a bezproblémová
mobilita majú
pre výskumných
pracovníkov
zásadný
význam...*

*... ale zďaleka
nejde o
skutočnosť*

Kľúčovou úlohou pre Európu je vyškoliť, udržať a získať väčší počet odborne kompetentných výskumných pracovníkov. Okrem toho je bezproblémová mobilita výskumných pracovníkov naprieč inštitúciami, odvetviami a krajinami ešte dôležitejšia ako v iných povolaniach: zásadný význam má zabezpečenie lepšej vyváženej ponuky a dopytu výskumných pracovníkov, najmä vzhľadom na vysokú mieru ich špecializácie a ich relatívne nízky počet; predstavuje jeden z najúčinnějších prostriedkov na prenos znalostí; je to takisto čoraz dôležitejšia požiadavka na rozvoj odbornosti a profesijného postupu vo vede. Väčšina výskumných pracovníkov v Európe v súčasnosti zisťuje, že ich profesijné príležitosti sú obmedzené inštitucionálnymi a štátnymi hranicami, zlými pracovnými podmienkami a zúženými profesijnými vyhliadkami¹⁶. V praxi zostávajú miesta na vysokých školách stále vyhradené prevažne pre pracovníkov príslušného členského štátu, alebo dokonca pre interných pracovníkov¹⁷. Transparentná súťaž pri náboře je skôr výnimkou ako pravidlom. Mobilita cez hranice štátov alebo mobilita medzi akademickými inštitúciami a priemyslom sa skôr trestá než oceňuje. Správne orgány zvyčajne nepovoľujú výskumným pracovníkom získavať alebo prevádzať granty na výskum cez hranice.

To je dôvod, prečo toľko veľa európskych absolventov vysokých škôl a držiteľov doktorátov buď opustí profesijnú dráhu vo výskume, alebo sa výskumom zaoberá v krajinách, v ktorých nachádza lepšie príležitosti – najmä v Spojených štátoch amerických. Ženy pritom stále ostávajú nedostatočne zastúpené, najmä v niektorých vedných odboroch, v inžinierskych profesiách a v zodpovedných funkciách. Demografický vývoj má takisto čoraz nepriaznivejší vplyv na Európsky výskumný sektor a v niektorých oblastiach sa prejavuje potenciálny nedostatok výskumných pracovníkov, ktorý je spôsobený odchodom starších generácií do dôchodku a súvisiacou stratou odborne kompetentných personálnych zdrojov.

*Je potrebné
vyvinúť úsilie na
všetkých
úrovniah
v súkromnom aj
verejnom sektore*

Preto je podstatné vytvoriť jednotný a otvorený európsky trh práce pre výskumných pracovníkov, pri zabezpečení účinnej migrácie vedeckej elity („brain circulation“) v rámci Európy a vo vzťahu s partnerskými krajinami a získavanie mladých talentov a žien pre profesijnú dráhu výskumných pracovníkov. To si vyžaduje úsilie na všetkých úrovniach súkromných a verejných sektorov ako aj zo strany miestnych, vnútroštátnych

¹⁶ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.2.3.

¹⁷ Napriek judikatúre Európskeho súdneho dvora týkajúcej sa prístupu občanov EÚ k pracovným miestam vo verejnom sektore.

a európskych správnych orgánov. Súkromný sektor by mal byť podnecovaný k rozvoju a rozširovaniu príležitostí pre výskumných pracovníkov. Zároveň je potrebné, aby orgány verejnej správy a výskumné inštitúcie pracovali na odstránení rôznych právnych, administratívnych a praktických (napr. jazykových) prekážok brániacich zemepisnej a medziodvetvovej mobility, zlepšení situácie v oblasti zamestnanosti a pracovných podmienok pre výskumných pracovníkov, dosiahnutiu súladu medzi profesijným, súkromným a rodinným životom a riešeniu problémov týkajúcich sa rovnosti pohlavia a demografických otázok.

Výsledkom prístupov na základe dobrovoľníctva je pomalé napredovanie

Uskutočnilo sa takisto mnoho konkrétnych iniciatív EÚ, ktorých cieľom bolo presadzovať prítlačivejší európsky priestor pre výskumných pracovníkov¹⁸, no v tejto veci sa zatiaľ dosiahol veľmi obmedzený pokrok vzhľadom na to, že väčšina z opatrení je dobrovoľnej povahy a v niektorých prípadoch aj z dôvodu nedostatočnej koordinácie s podobnými vnútroštátnymi a regionálnymi opatreniami a takisto vo vzájomných vzťahoch medzi týmito opatreniami. Napríklad Európska charta pre výskumných pracovníkov a Etický kódex pre nábor výskumných pracovníkov sú čoraz viac podporované, ale tento proces je pomalý a skutočný pokrok v tejto oblasti nastane, len ak bude po podpore zásad nasledovať konkrétne uvedenie týchto zásad do praxe.

Zvažovanie ďalších krokov v oblasti prenosnosti ustanovení o sociálnom zabezpečení

Pokiaľ ide o prenosnosť ustanovení o sociálnom zabezpečení, existujúce predpisy týkajúce sa modernizácie a zjednodušenia koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia predstavujú kroky správnym smerom. To isté platí aj pre návrh Komisie na smernicu o zlepšení prenosnosti práv na doplnkový dôchodok. Špecifická situácia výskumných pracovníkov, ktorí potrebujú byť počas značnej časti svojej profesijnej dráhy čoraz mobilnejší, zvyčajne v súvislosti so strednodobým pridelením alebo menovaním, však predstavuje vážne ťažkosti. Na to je potrebná lepšia administratívna spolupráca medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia¹⁹, ale takisto prijatie ďalších krokov.

Zlepšovanie vzdelávania a odbornej prípravy výskumných pracovníkov

Zásadný význam má takisto ďalšie zlepšovanie vzdelávania a priebežnej odbornej prípravy výskumných pracovníkov. Mladí výskumní pracovníci školení v Európe by mali mať istotu, že ich kvalifikácia bude pre ich ďalší profesijný postup prospešná. Európske programy doktorandského štúdia a ďalšia odborná príprava by mali spĺňať prísne normy kvality, napĺňať potreby vysokých škôl ako aj podnikateľského sektora a mali by byť uznávané v celej Európe. Školenie výskumných pracovníkov na všetkých úrovniach by sa malo uskutočňovať v činnostiach naprieč disciplínami a v riadení procesov v oblasti vedy a technológií, vrátane prenosu znalostí a dialógu so spoločnosťou.

---

¹⁸ Napríklad: granty v rámci programu Marie Curie, Európsky portál mobility (<http://ec.europa.eu/eracareers>) a Európska sieť centier mobility, skúšobná iniciatíva systému ERA-Link, ktorého cieľom je vytvorenie siete európskych výskumných pracovníkov v USA, smernice a odporúčania EÚ o vízach pre vedeckých pracovníkov atď.

¹⁹ Pozri Zelenú knihu Komisie o pracovnom práve [KOM(2006) 708, 22.11.2006].

Realizácia jednotného trhu práce pre výskumných pracovníkov

4. Existuje potreba vzniku účinnejšieho európskeho rámca, ktorý by prispel k výraznému zlepšeniu náboru, pracovných a geografických podmienok a podmienok medziodvetvovej mobility pre výskumných pracovníkov, vrátane vynutiteľných opatrení?

Konkrétne:

5. Akým spôsobom by bolo možné účinne uplatňovať zásady zakotvené v Európskej charte pre výskumných pracovníkov a v Etickom kódexe pre výber výskumných pracovníkov s cieľom plného rozvoja európskeho rozmeru profesijnej dráhy vo výskume, vrátane otvárania voľných pracovných miest a príležitostí financovania pre výskumných pracovníkov v nadnárodnom meradle?
6. Existuje potreba mať európsky rámec na zabezpečenie prenosnosti ustanovení o sociálnom zabezpečení pre výskumných pracovníkov naprieč Európou?
7. Akým spôsobom by sa mohli uplatňovať zásady „flexistoty“ (napr. kombinácia flexibility trhu práce s istotami zamestnanosti) na trh práce výskumných pracovníkov?
8. Ako by bolo možné zvýšiť počet a kvalitu výskumných pracovníkov v Európe získaním mladých talentovaných výskumných pracovníkov, pri zabezpečení skutočnej rovnosti príležitostí pre mužov a ženy a pri využívaní skúseností a odborných znalostí výskumných pracovníkov na konci profesijnej dráhy, napríklad v úlohách poradenských a školiacich?
9. Mali by sa vypracovať spoločné prístupy na zvýšenie koherentnosti a vplyvu rôznych systémov, ktorých cieľom je vytvárať sieť Európskych výskumných pracovníkov v zahraničí, ako aj zahraničných výskumných pracovníkov v Európe? A podobne, existuje priestor na zvyšovanie koherentnosti a vplyvu Európskych a vnútroštátnych systémov v oblasti medzinárodnej mobility výskumných pracovníkov (napríklad spoločným vypracovaním systému štipendií typu „Fulbrightových štipendií“)?
10. Akým spôsobom by sa mohli riešiť konkrétne potreby vzdelávania a školenia výskumných pracovníkov vo všetkých štádiách ich profesijného postupu, počínajúc postgraduálnymi a doktorandskými učebnými plánmi v nadväznosti na bolonský proces vyššieho vzdelávania?

3.2. Rozvíjanie výskumných infraštruktúr svetovej úrovne

Na výskum špičkovej úrovne je potrebný celý rad výskumných infraštruktúr vysokej kvality (napr. zdroje žiarenia pre nové materiály, sterilné priestory pre nanotechnológie, databanky pre genomiku a spoločenské vedy, observatóriá pre geovedy). Infraštruktúra na Európskej úrovni môže slúžiť celej európskej výskumnej komunite. Vzhľadom na vysoké náklady na jej výstavbu a vysoké prevádzkové náklady má takisto zmysel podeliť sa o väčšinu tejto infraštruktúry.

Nadviazať na cestovný plán pre výskumné infraštruktúry

Vytvorením Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (*European Strategic Forum on Research Infrastructures* - ESFRI) sa dosiahol krok vpred v smere lepšieho plánovania výskumných infraštruktúr na európskej úrovni. Táto inštitúcia zostavila v roku 2006 európsky „cestovný plán“ pre nové a modernizované celoeurópske výskumné infraštruktúry. Bezprostrednými prioritami by mali byť tieto kroky: zabezpečiť, aby cestovný plán účinne obsahoval prevažnú časť plánovaných a predpokladaných výskumných infraštruktúr v Európe; doplniť cestovný plán v oblastiach, ktoré nie sú dosiaľ primerane zastrešené; schváliť návrhy obsiahnuté v cestovnom pláne na politickej úrovni; a mobilizovať potrebné zdroje financovania.

Čo najlepšie využitie všetkých zdrojov financovania

Náklady na realizáciu cestovného plánu ESFRI by boli na úrovni 14 mld. eur počas 10 rokov. Napriek nárastu finančných prostriedkov vyčlenených na infraštruktúry v 7. rámcovom programe pre výskum a možnosti na podporu infraštruktúry v menej rozvinutých regiónoch podľa programov kohéznej politiky nie je v rozpočte EÚ dostatok prostriedkov na základné financovanie výstavby nových celoeurópskych infraštruktúr, popri podpore otvoreného prístupu k infraštruktúram európskeho záujmu a presadzovania ich koordinovaného rozvoja a sieťového prepojenia. Mobilizácia vnútroštátnych, súkromných a ďalších zdrojov financovania má zásadný význam. Pritiahnutie investícií z odvetvia priemyslu je osobitne dôležité vzhľadom na to, že podiel tohto odvetvia je v súčasnosti na nízkej úrovni, dokonca aj v prípade infraštruktúr, na ktorých je priamo zainteresované.

Môže byť potrebná vhodná právna štruktúra

Ďalšou komplikáciou pri zriaďovaní nových foriem celoeurópskych výskumných infraštruktúr je nedostatočná právna štruktúra, ktorá by umožnila vytváranie vhodných partnerstiev.

Ďalší rozvoj elektronických infraštruktúr v Európe a vo svete

Niektoré navrhované projekty výstavby infraštruktúry majú taký rozsah a sú v takom meradle, že by si vyžadovali spoluprácu na globálnej úrovni. Mnohé z plánovaných infraštruktúr majú povahu distribučnej siete, sú zložené z rôznych prvkov integrovaných prostredníctvom elektronických infraštruktúr vrátane fondov údajov a vysokorýchlostných sietí ako napríklad GEANT, a na gridových technológiách, ktoré zohrávajú podstatnú úlohu ako prostriedok umožňujúci týmto prvkom fungovať vo vzájomnej súčinnosti spôsobmi, ktoré odstraňujú tradičné prekážky súvisiace s časovými a geografickými faktormi, odborom a inštitúciami. Preto bude potrebné zabezpečiť súdržné plánovanie, paralelný rozvoj a integráciu medzi jednotlivými európskymi infraštruktúrami v oblasti vedy a technológií a novými generáciami elektronických infraštruktúr, ktoré by sa ďalej mali rozmiestniť v celej Európe, vrátane okrajových regiónov. Európa by mala takisto pokračovať v rozširovaní siete GEANT a gridových elektronických infraštruktúr, ktoré predstavujú výkonné nástroje pre medzinárodnú spoluprácu a vytváranie globálnych partnerstiev vo výskume.

Rozvíjanie výskumných infraštruktúr svetovej úrovne

11. Akým spôsobom by EÚ mohla, na základe identifikácie potrieb prostredníctvom ESFRO, účinne rozhodovať o celoeurópskych výskumných infraštruktúrach a ich financovaní – s tým, že otázka financovania sa týka Spoločenstva (vrátane možných synergii s nástrojmi kohéznej politiky EÚ), členských štátov, priemyslu, Európskej investičnej banky a ostatných finančných inštitúcií?
12. Mal by sa vypracovať európsky právny rámec, ktorý by uľahčil najmä vznik a fungovanie nových foriem výskumných infraštruktúr celoeurópskych záujmu vrátane elektronických infraštruktúr? Aké ďalšie politické a právne zmeny sú potrebné pre povzbudenie podnikateľského sektora, aby investoval väčší objem finančných prostriedkov do výskumnej infraštruktúry?
13. Existuje potreba vymedziť spoločné a transparentné zásady pre správu infraštruktúr európskeho záujmu a prístup k nim?
14. Akým spôsobom je možné zabezpečiť dlhodobé nepretržité zlepšovanie výskumných infraštruktúr, napríklad prostredníctvom programov v oblasti vedy a technológie, ktoré sú s tým spojené, a európskych elektronických infraštruktúr?
15. Malo by sa vytvoriť globálne fórum pre výskumné infraštruktúry, ktorého súčasťou by boli tretie krajiny a medzinárodné organizácie, v rámci ktorého by Európania mohli vystupovať jednotne (ako vystupovali pri projekte ITER týkajúcom sa výskumu jadrovej syntézy)?

3.3. Posilňovanie výskumných inštitúcií

Univerzity a organizácie verejného výskumu vykonávajú viac ako 35 % všetkého výskumu, ktorý sa uskutočňuje v Európe. Sú primárnym zdrojom základného výskumu a výskumu v otázkach verejného záujmu, ako aj dôležitým subjektom aplikovaného výskumu, ktorý prispieva k podpore výskumu v podnikateľskom sektore a inovácií. Posilnenie výskumných inštitúcií má kľúčovú funkciu pri stimulácii investícií podnikateľského sektora do výskumu a vývoja v Európe.

Výskumné inštitúcie stoja pred narastajúcim počtom úloh, pokiaľ ide o financovanie a organizáciu

Potenciál univerzít a organizácií verejného záujmu sa však v plnom rozsahu nevyužíva vzhľadom na výrazný rozptyl zdrojov a činností, na nedostatočné prepojenie s podnikateľským sektorom a spoločnosťou a na nepružnosť ich fungovania²⁰. Ak sa má zlepšiť ich rola aktérov výskumu pôsobiacich v európskom výskumnom priestore bez hraníc, musia sa prispôbiť meniacemu sa a náročnejšiemu prostrediu, v ktorom sa napríklad súťaž v oblasti získavania finančných prostriedkov a talentov neustále zintenzívňuje ako v rámci Európy, tak aj vo vzťahu k tretím krajinám. Predovšetkým univerzity, v priesečníku európskeho výskumného priestoru a európskeho priestoru vyššieho vzdelávania, čelia čoraz náročnejším úlohám v oblasti financovania a organizácie.

²⁰ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.2.1.

Potrebné sú vyššia koncentrácia a špecializácia...

Väčšina európskych výskumných inštitúcií pociťuje nedostatok rozhodujúceho množstva prostriedkov potrebných na ich fungovanie a v dôsledku obmedzení, vyplývajúcich z nevyhovujúcich vnútroštátnych systémov, a vzhľadom na zdroje, ktoré má k dispozícii, ťažko plnia očakávania, ktoré sú s nimi spájané. Aj keď priemerná kvalita európskeho verejného výskumu je dobrá, v mnohých inštitúciách nezodpovedá úrovni noriem svetovej špičky²¹. Preto je potrebné uskutočniť určitú koncentráciu a špecializáciu, aby sa umožnil vznik európskych stredísk excelentnosti konkurencieschopných v celosvetovom meradle a vytvoriť rozsiahlu sieť univerzít a organizácií verejného výskumu v celej EÚ, ktoré by mali vynikajúce výsledky pri riešení potrieb výskumu a odbornej prípravy na vnútroštátnej, regionálnej aj odvetvovej úrovni.

...čo si vyžaduje autonómiu, profesionálne riadenie výskumu a zodpovednosť...

Takéto zmeny môžu nastať len vtedy, keď výskumné inštitúcie, najmä univerzity, dostanú autonómiu, ktorá im umožní získať postavenie, spolupracovať a zapojiť sa do hospodárskej súťaže na európskej a medzinárodnej úrovni a lepšie prepojiť svoje výskumné činnosti s potrebami priemyslu a spoločnosti. Tento proces musí prebiehať ruka v ruku s rastúcou profesionálnosťou v riadení výskumu a dodržiavaním transparentnejších noriem zodpovednosti. Reformy, ktoré prebiehajú v mnohých krajinách, je potrebné dokončiť a rozšíriť na celú Európu.

...prepojenie pridelovania verejných finančných prostriedkov s výkonnosťou a výsledkami...

Predovšetkým proces pridelovania verejných finančných prostriedkov by mal podnietiť tieto zmeny tým, že sa budú čoraz viac zohľadňovať faktory výsledkov a výkonnosti. Takisto je potrebné ďalej stimulovať inovačné partnerstvá verejného a súkromného sektora a nájsť dobrú rovnováhu medzi financovaním inštitucionálnym a financovaním na základe hospodárskej súťaže. Pokiaľ ide o financovanie na základe hospodárskej súťaže, dôležitú úlohu bude zohrávať Európska rada pre výskum, ktorá bude organizovať súťaž tímov z univerzít a iných výskumných organizácií o granty určené na financovanie najlepšieho „hraničného výskumu“ na európskej úrovni.

...vytvorenie virtuálnej výskumnej komunity prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (IKT)...

Výskumné inštitúcie by mali čoraz viac pracovať v kontexte európskych a globálnych „virtuálnych výskumných komunit“ združujúcich verejné a súkromné organizácie. Bude si to vyžadovať lepšie kolektívne využívanie príležitostí, ktoré ponúkajú mohutné infraštruktúry výpočtovej techniky, informačné a komunikačné infraštruktúry, ktoré sa stávajú podstatným faktorom posúvajúcim hranice výskumu. Virtuálne výskumné komunity môžu takisto predstavovať výkonný prostriedok na zabezpečenie zapojenia výskumných pracovníkov a študentov z celej Európy a ďalších krajín do výskumného procesu.

... a zriadenie virtuálnych stredísk excelentnosti prostredníctvom pevných a trvalých

Výskumné inštitúcie by mali byť takisto podnecované, aby vytvorili „virtuálne strediská excelentnosti“ v podobe pevných a trvalých vzájomných partnerstiev a partnerstiev medzi nimi a priemyslom, ktoré by presahovali rámec bežnej spolupráce uskutočňovanej na základe projektu. To je účelom „sietí excelentnosti“ v rámcovom programe pre výskum. Ponaučenie vyplývajúce zo 6. rámcového programu spočíva v tom, že takéto trvalé

²¹ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.3.2.

partnerstiev partnerstvá sú možné len medzi výrazne obmedzeným počtom partnerov, ktorí združujú významný objem zdrojov. Z toho dôvodu ich zvyčajne tvoria veľmi veľké výskumné tímy alebo celé laboratóriá, prípadne výskumné útvary.

„Znalostné a inovačné komunity“ Európskeho technologického inštitútu (EIT) ponúknu prítlačlivý rámec na vytvorenie takýchto partnerstiev. Ďalšie nástroje, ako napríklad štruktúry o ktoré sa delí niekoľko inštitúcií s cieľom združovať odborné kompetencie v oblasti riadenia výskumu (vrátane prenosu znalostí, získavania finančných prostriedkov a ostatných kľúčových funkcií) by mohli pomôcť pri tvorbe virtuálnych stredísk excelentnosti.

Posilňovanie výskumných inštitúcií

16. Akým spôsobom je možné z hľadiska nákladov čo najúčinnejšie posilniť zdroje európskych výskumných inštitúcií, aby sa im umožnilo dosiahnuť vynikajúce výsledky a získať konkurencieschopnosť v celosvetovom meradle?
17. Akým spôsobom je možné lepšie podnecovať aktérov výskumu, aby vytvárali virtuálne strediská excelentnosti svetovej úrovne, ako napríklad v kontexte navrhovaného Európskeho technologického inštitútu, „sieťami excelentnosti“ 7. rámcového programu a vnútroštátnymi a regionálnymi iniciatívami, a aby sa delili o štruktúry, ktoré združujú tie odborné kompetencie viacerých inštitúcií, ktoré sa týkajú riadenia výskumu?
18. Existuje potreba európskej regulačnej iniciatívy, ktorou by sa umožnilo vytvorenie partnerstiev verejného a súkromného sektora?
19. Akým najlepším spôsobom môžu EÚ a členské štáty stimulovať vznik európskych a celosvetových virtuálnych výskumných komunit v plnej miere potenciál infraštruktúr výpočtovej techniky, informačných a komunikačných infraštruktúr?
20. Mali by prijať opatrenia na vypracovanie: (i) zásad autonómie a riadenia výskumu zo strany výskumných inštitúcií, najmä univerzít; (ii) spoločné kritéria pre financovanie a posudzovanie výskumných inštitúcií, najmä univerzít, ktoré by kládli väčší dôraz na väzby presahujúce rámec akademických inštitúcií a takisto na faktory výkonu a výsledkov?

3.4. Zdieľanie znalostí

Vytváranie, šírenie a využívanie znalostí predstavujú jadro výskumného systému. Najmä prístup k znalostiam vytváraným základňou verejného výskumu a ich využívaniu podnikateľským sektorom a tvorcami politiky sú základným kameňom európskeho výskumného priestoru, v ktorom musí existovať obeh znalostí bez prekážok v celej spoločnosti.

Otvorenie prístupu k znalostiam v celej Európe využívaním

Pre úspešný výskum v ktoromkoľvek vednom odbore sú rozhodujúce najnovšie znalosti. Spoľahlivý, cenovo dostupný a trvalý prístup k vedeckému výskumu a všeobecné šírenie jeho výsledkov by sa z toho dôvodu malo stať určujúcou zásadou pre európske výskumné prostredie.

potenciálu IKT

Digitálnou érou sa v tomto smere otvorilo veľa možností. Príležitosti pre pokrok možno vidieť najmä v rozvoji on-line knižníc, fondov vedeckých informácií a databáz publikácií a výsledkov výskumu financovaných z verejných zdrojov. Tieto by mali byť integrované na európskej úrovni a vzájomne prepojené s podobnými databázami v tretích krajinách. Predovšetkým systém, prostredníctvom ktorého sa uverejňujú vedecké informácie, má kľúčový význam pre ich overovanie a šírenie, a preto má závažný vplyv na špičkovú kvalitu európskeho výskumu²². Európa by mala stimulovať rozvoj „kontinua“ prístupných a vzájomne prepojených vedeckých informácií z nespracovaných prvotných údajov až k publikáciám, v rámci rôznych komunit a krajín a naprieč týmito komunitami a krajinami.

*Zlepšenie
prenosu znalostí
medzi verejným
výskumom
a priemyslom*

Musí sa zlepšiť prenos znalostí, aby sa zrýchlilo využívanie výskumu a rozvoj nových produktov a služieb. Preto je potrebné, aby európske univerzity a iné inštitúcie verejného výskumu dostali stimuly na rozvoj odbornosti a zdrojov s cieľom účinnej spolupráce s podnikateľským sektorom a inými zúčastnenými stranami, ako v rámci EÚ, tak aj v tretích krajinách²³. Hlavnou prekážkou sú nekonzistentné a často neprimerané predpisy a metódy pri správe práv duševného vlastníctva v súvislosti s financovaním z verejných zdrojov. Komisia určila osvedčené postupy a modely zdieľania znalostí medzi základňou verejného výskumu a priemyslom, ktoré budú slúžiť ako inšpirácia pre ďalšie kroky na úrovni EÚ i na vnútroštátnych úrovniach²⁴.

*Prekonanie
mŕtveho bodu
v rokovaní
o patentových
systémoch...*

Patentovanie je v Európe naďalej neúmerne komplikované a nákladné a v dôsledku rozkúskovanosti, ktorá sprevádza vedenie súdnych sporov, sa nedá zabezpečiť dostatočná právna istota. Vzhľadom na to, že rokovania o patente Spoločenstva uviazli na mŕtvom bode, skúmajú sa iné možnosti, vrátane zlepšenia súčasného európskeho patentového systému. Cieľom by malo byť ponúknuť európske patentovanie, ktoré by bolo nákladovo účinné, vzájomne uznávané vo vzťahu k iným významným patentovým systémom na celom svete a podporované koherentným celoeurópskym systémom vedenia súdnych sporov²⁵. Okrem toho by sa malo riešiť aj niekoľko otázok týkajúcich sa osobitne výskumu a vývoja, ako napríklad doba odkladu plnenia záväzkov, režimy spoluvlastníctva a výnimky pre výskum, aby sa zabezpečil konzistentný prístup v celej EÚ.

*... a riešenie
konkrétnych
otázok spojených
s právom
duševného
vlastníctva
v oblasti výskumu
a vývoja*

*Nová koncepcia
oznamovania,
diskusie a výučby
v oblasti
vedeckých a*

A konečne, aby mohol európsky výskumný priestor účinne a riadne fungovať v dokonalej symbióze s európskou spoločnosťou, treba uskutočniť rozvoj nových kanálov a inovačných prístupov v oblasti oznamovania a diskusie o vede, výskume a technológiách a rovnako posilniť záväzky

²² Pozri oznámenie Komisie o vedeckých informáciách v digitálnom veku: prístup, šírenie a uchovávanie KOM(2007) 56, 14.2.2007.

²³ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.2.4.

²⁴ Pozri oznámenie Komisie „Zdokonaľovanie prenosu znalostí medzi výskumnými inštitúciami a priemyslom v Európe: v ústrety otvorenej inovácii“, KOM(2007) 182, 4.4.2007, a sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie SEK(2007) 449.

²⁵ Pozri oznámenie Komisie „Posilnenie patentového systému v Európe“, KOM(2007) 165, 4.4.2007.

*technologických
znaností...*

aktérov výskumu, pokiaľ ide o vzdelávacie činnosti a odbornú prípravu. Tým by sa zabezpečilo, že európski občania získajú kvalitné informácie o všetkých problémoch, ktoré sú v strede záujmu, a viedlo by to k rozšíreniu výskumných prístupov zameraných na potreby a aspirácie spoločnosti a kultúry a ducha inovácií v spoločnosti ako celku. Inovačné prístupy sú potrebné takisto na zlepšenie dostupnosti a preberanie príslušných odborných znaností vo vedných a technologických odboroch na účely politických rozhodnutí založených na vedeckých informáciách.

*... a jej využitie
pri politických
rozhodnutiach*

Zdieľanie znaností

21. Existuje potreba politik a postupov na úrovni EÚ, ktoré by zlepšili a zaistili otvorený prístup k nespracovaným prvotným údajom a ich šírenie a takisto zverejňovanie vzájomných hodnotení z výsledkov výskumu financovaného z verejných prostriedkov?
22. Čo by malo tvoriť európsky rámec pre zdieľanie znaností medzi výskumnými inštitúciami a priemyslom na základe určených osvedčených postupov a modelov?
23. Existujú otázky súvisiace osobitne s výskumom a vývojom, ako napríklad doba odkladu plnenia záväzkov, režimy spoluvlastníctva a výnimky pre výskum, na ktoré je potrebné nazeráť z európskej perspektívy?
24. Aké podmienky by sa mali vytvoriť na presadzovanie inovačných prístupov v spôsobe, akým sú veda a technológie komunikované, vyučované, diskutované a hodnotené Európanmi a preberané ako podklad pre politické rozhodnutia založené na vedeckých informáciách?

3.5. Optimalizácia výskumných programov a priorít

Od roku 2000 je hlavným cieľom európskeho výskumného priestoru zabezpečiť súdržnosť vnútroštátnych a regionálnych výskumných programov a priorít v otázkach európskeho záujmu. V tejto oblasti sa dosiahol určitý pokrok, ale ambície a potenciál v tejto súvislosti neboli ani zďaleka naplnené.

*Podpora
spoločných zásad
a recipročné
otváranie
programov
s cieľom zvýšiť
účinnosť a vplyv
financovania
z verejných
zdrojov*

Ďalší pokrok by mohol mať podobu spoločných zásad pre vzájomné odborné hodnotenie, zabezpečenie kvality a spoločné hodnotenie európskych, vnútroštátnych a regionálnych programov a agentúr, ktoré by pomohli zjednodušiť a zvýšiť efektívnosť a vplyv financovania výskumu v Európe. Ďalším krokom smerom vpred by mohlo byť recipročné otváranie príslušných vnútroštátnych a regionálnych programov účastníkom z iných členských štátov, najmä v prípade výskumu riadeného samotnými výskumníkmi. To by výskumným pracovníkom umožnilo žiadať o finančné prostriedky v inom členskom štáte s cieľom prispieť k špičkovej úrovni výsledkov vo všetkých oblastiach, zvýšiť efektívnosť pridelovania finančných prostriedkov najlepšiemu výskumu v Európe, pričom by sa posilnil vplyv Európskej rady pre výskum.

Pokiaľ ide o výskum určovaný spoločenskou objednávkou, v rámci ktorého sa financovanie výskumu zameriava na vopred určené oblasti alebo témy,

ktoré majú bezprostredný význam pre občanov, podniky alebo politikov, mnohé z týchto problémov sa riešia najlepšie výskumnými programami v jednotlivých krajinách a regiónoch, najmä v súvislosti s budovaním a rozširovaním ich kapacít v oblasti vedy a technológií a reagovaním na miestne potreby. Interakcia medzi týmito programami sa môže pohybovať od jednoduchej výmeny informácií až k úzkej koordinácii. Niektoré otázky je však možné najlepšie, či dokonca výhradne, riešiť účinným spôsobom prostredníctvom európskych a v niektorých prípadoch globálnych výskumných programov, a to kombináciou podpory na úrovni EÚ a na úrovni vnútroštátnej, ako aj prostredníctvom financovania zo strany podnikateľského sektora a filantropických organizácií.

Nadviazanie na skúsenosti s cieľom zlepšiť koordináciu programov

Hlavný význam krokov, ktoré sa prijali od roku 2000, bolo preukázať potenciál a podmienky úspešnosti procesu koordinácie programov²⁶, ale aj jeho obmedzenia.

Systém ERA-Net v smere zdola nahor (t. j. od úrovne projektu alebo programu) poskytuje od roku 2003 podporu pre koordináciu vnútroštátnych a regionálnych programov. Ďalšie systémy, ako napríklad „Regióny znalostí“ v rámci 7. rámcového programu pre výskum a „Regióny pre hospodársku zmenu“ v rámci kohéznej politiky, konkrétne podporujú spoluprácu medzi regiónmi. Pokiaľ ide o systém ERA-Net, zásada „variabilnej geometrie“ prispela k pripravenosti účastníkov začať čiastočnú integráciu ich príslušných programov. Prvé roky fungovania tohto systému však jasne preukázali, že podmienkou úspechu je existencia dobre vymedzených a dobre štruktúrovaných vnútroštátnych a regionálnych programov a zodpovedajúcich rozpočtov.

Toto je takisto ponaučením, ktoré plynie z jediného doterajšieho pokusu koordinovať vnútroštátne výskumné programy v širšom rozsahu prostredníctvom článku 169 Zmluvy o ES: „Partnerstvo európskych a rozvojových krajín v oblasti klinických testov“ (*The European and Developing Countries Clinical Trials Partnership - EDCTP*). Tento prípad ukazuje, že aj keď sa členské štáty formálne zaviazali, že budú združovať zdroje na nadnárodnom základe, v praxi je to naďalej veľmi ťažké.

Spoločné určenie najdôležitejších spoločenských výziev, ktoré presahujú kapacitu jednotlivých štátov

Bolo vynaložené úsilie na spoločné určenie najdôležitejších úloh alebo príležitostí, ktoré sú významné pre všetky alebo mnohé krajiny, vyžadujú si však výskumné úsilie presahujúce kapacitu jednotlivých štátov, a na vymedzenie rozsiahlych výskumných agend na tomto základe. Napríklad európske technologické platformy, iniciované odvetvím priemyslu, vymedzili európske „vízie“ a výskumné agendy v svojich príslušných odboroch a tieto sa zohľadňujú v prioritách rámcového programu pre európsky výskum. V niektorých krajinách existujú aj plány previesť časti týchto európskych výskumných agend do priorit jednotlivých štátov.

Vízie a výskumné agendy vypracované technologickými platformami sa

²⁶

Pracovný dokument útvarov Komisie, kapitola 2.

sústredujú na témy vyplývajúce zo záujmov podnikateľského sektora. Mohli by prispieť k širšiemu a komplementárnemu procesu spoločnej tvorby programu európskeho a vnútroštátneho výskumu, do ktorého sa zapoja všetky zúčastnené strany – výskumné inštitúcie, podnikateľský sektor, organizácie občianskej spoločnosti atď. Takýto proces by umožnil, aby európske, vnútroštátne a regionálne výskumné priority boli založené na systematickom určení hlavných spoločenských výziev. Spoločné prognostické postupy a postupy posudzovania technológií, ktoré sa uskutočňujú v úzkej spolupráci medzi vnútroštátnymi organizáciami a na ktorých sa podieľajú zúčastnené strany a občania, by mohli pomôcť štruktúrovať a obohatiť takýto prístup. Iniciatíva, ktorá sa prednedávnom začala s cieľom vypracovať európsky strategický plán pre energetické technológie, by mohla byť zaujímavým precedensom²⁷.

Vytváranie spoločných programov výskumu založeného na spoločenskej objednávke

Spoločné technologické iniciatívy založené na článku 171 Zmluvy o ES predstavujú nový spôsob vytvárania partnerstiev verejného a súkromného sektora v oblasti výskumu na európskej úrovni, čím sa zabezpečuje rozsiahla koordinácia výskumného úsilia. Takéto iniciatívy boli navrhnuté na realizáciu výskumných programov, ktoré zastrešujú časti výskumnej agendy európskych technologických platforiem v menšom počte prípadov, v ktorých je to odôvodnené ich záberom a rozsahom. Očakáva sa, že realizácia prvých takýchto iniciatív sa začne v najbližších mesiacoch.

V strednodobom výhľade by bolo možné predpokladať nový prístup k vytváraniu a realizácii spoločných programov pre výskum založený na spoločenskej objednávke, s nasledujúcimi podstatnými prvkami, ktorými by sa mal zabezpečiť ich požadovaný rozsah, účinnosť a vplyv:

- variabilné konfigurácie závisiace od priorít, kompetencií a typov zapojenia zainteresovaných členských štátov a zúčastnených strán;
- stanovenie priorít a spoločná tvorba programov na základe spoločne používaných prognostických postupov;
- pružné mechanizmy financovania predstavujúce prípadnú kombináciu grantov s konkrétnymi daňovými stimulmi s cieľom podporiť zapojenie podnikateľského sektora a ostatných nástrojov, ako napríklad obstarávanie služieb výskumu a vývoja vo fáze predchádzajúcej komerčnému využitiu;
- spoločné zásady implementácie, najmä vzhľadom na vzájomné hodnotenie, etické normy, využívanie výsledkov, riadenie kvality, spoľahlivosť a vyhodnocovanie a prípadne spoločnú štruktúru riadenia.

Využitie potenciálu

Svojím rozsahom a povahou činnosti pomáhajú medzivládne výskumné organizácie, ako napríklad tie, ktoré sú zastúpené v organizácii

²⁷

KOM(2007) 60, 21.12.2007.

*medzivládnych
výskumných
organizácií*

EIROforum²⁸ zlepšiť súdržnosť, kvalitu a realizáciu európskeho úsilia vo viacerých oblastiach výskumu. Súdržnosť medzi činnosťami týchto organizácií a vo vzťahu k výskumu EÚ a k iným politikám je veľmi dôležitá, a to v rámci Európy, ako aj pri rokovaní s inými krajinami sveta. V niektorých prípadoch by mohla byť posilnená tým, že Spoločenstvo sa stane členom týchto organizácií, pričom by zastupovalo kolektívny záujem všetkých členských krajín EÚ a krajín spojených s EÚ. Medzivládne štruktúry zabezpečujúce vzájomný kontakt a prepojenosť, ako napríklad EUREKA a COST, by okrem toho mohli naďalej prispievať k súdržnosti činností v rámci európskeho výskumného priestoru.

Optimalizácia výskumných programov a priorít

25. Mali by sa vypracovať a využívať spoločné zásady pre vzájomné hodnotenie, zaistenie kvality a spoločné hodnotenie európskych, vnútroštátnych a regionálnych výskumných programov? Mali by byť tieto programy otvorené účastníkom z iných členských štátov a akým spôsobom?
26. Existuje potreba spoločných zásad upravujúcich zodpovednosť za financovanie verejného výskumu, ktoré by prispeli k zjednodušeniu pravidiel a postupov a zvýšili ich účinnosť a efektívnosť?
27. Aké procesy spoluúčasti, ktorými by sa umožnilo orgánom verejnej správy spoločne určovať hlavné spoločenské problémy vyžadujúce združovanie zdrojov a kapacít a o týchto problémoch rozhodovať, je potrebné zaviesť?
28. Akým spôsobom by sa vo vzťahu k týmto spoločenským problémom európskeho alebo globálneho rozmeru mohli vytvoriť a vyskúšať zásady a modalities spoločnej tvorby výskumných programov, na ktorých by sa zúčastnili všetky zúčastnené strany (výskumné inštitúcie, podniky, občianska spoločnosť atď.) a za predpokladu združenia finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ, z vnútroštátnych a regionálnych zdrojov, zdrojov podnikateľského sektora a filantropických zdrojov?
29. Malo by sa Európske spoločenstvo usilovať o členstvo v medzivládnych organizáciách?

3.6. Otváranie sa svetu: medzinárodná spolupráca v oblasti vedy a technológií

*Sústrediť
medzinárodnú
spoluprácu
v oblasti vedy
a technológií
viac na hlavné
ciele zahraničnej
politiky EÚ*

Veda nepozná hranice a otázky, ktorými sa má výskum zaoberať, sa čoraz viac stávajú otázkami globálnymi. Úlohou je zabezpečiť, aby medzinárodná spolupráca v oblasti vedy a technológií účinne prispela k stabilite, istote a prosperite vo svete.

Európsky výskumný priestor by preto mal byť otvorený svetu a takisto spolupráca v oblasti vedy a technológií s partnerskými krajinami by sa mala

²⁸ CERN, EFDA, EMBL, ESA, ESO, ESRF, ILL. pozri <http://www.eiroforum.org>. O vzťahoch medzi EÚ a ESA sa diskutuje v súvislosti s rámcovou dohodou medzi ES a ESA a s ďalším rozvojom európskej kozmickej politiky.

riadiť súdržným a politicky motivovaným spôsobom²⁹. Súdržný prístup smerom k medzinárodnej spolupráci v oblasti vedy a technológií, určený cieľom globálneho udržateľného rozvoja, by mohol pomôcť pri budovaní mostov medzi národmi a svetadielmi.

Zvýšenie koordinácie medzi EÚ a členskými štátmi

Prípady úspešných iniciatív, ako napríklad ITER, svedčia o tom, že Európa môže mať vôľu a kapacitu na prevzatie vedúcej úlohy pri riešení globálnych problémov s partnermi v celosvetovom meradle. V ostatných oblastiach, ako napríklad životné prostredie, sa Európa v narastajúcej miere zapája do globálnych iniciatív. Vo všeobecnej rovine však treba konštatovať, že jej zapojenie v súčasnosti zďaleka nie je systematické a je často nedostatočne koordinované so zapojením štátov. V dôsledku toho Európa ako celok, ako aj jednotlivé členské štáty, strácajú veľkú časť zo svojho potenciálneho vplyvu na globálnu scénu.

Je potrebná úzka koordinácia medzi EÚ a členskými štátmi, ktorá bude prospešná pre obe strany, ako aj medzi politikou spolupráce v oblasti vedy a technológií a ostatnými oblasťami vonkajších vzťahov. O takúto koordináciu sa treba usilovať na mnohostranných fórach a pri iniciatívach, ako aj pri dvojstrannej spolupráci s partnerskými krajinami.

Navrhnutie spoločného prístupu, pokiaľ ide o...

Lepšia koordinácia by sa mohla dosiahnuť dodržiavaním spoločného prístupu založeného najmä na nižšie uvedených smerovaniach. Situácie v jednotlivých partnerských krajinách si môžu často vyžadovať kombináciu týchto krokov:

... susedné krajiny ...

– Vo vzťahu k susedným krajinám by cieľom malo byť vytvorenie „širšieho európskeho výskumného priestoru“ bez hraníc, ktorý by podporoval iné prvky európskej politiky susedstva a mal z nich prospech. To by si vyžadovalo postupné účasť našich susedov nielen v rámcovom výskumnom programe EÚ³⁰, ale aj v ďalších rozmeroch európskeho výskumného priestoru, ako napríklad pri koordinácii výskumných programov a infraštruktúr, presadzovaní zásad zdieľania znalostí a pri bezproblémovej mobilite výskumných pracovníkov.

... rozvojové krajiny ...

– V prípade rozvojových krajín by sa spolupráca mala výrazne sústrediť na posilňovanie kapacity týchto krajín v oblasti vedy a technológií a na podporu ich udržateľného rozvoja v úzkej súčinnosti s politikou rozvoja a zároveň by sa mala uskutočňovať spolupráca s nimi v rámci globálnych iniciatív.

...krajiny s industrializovaným hospodárstvom a krajiny s novovznikajúcim hospodárstvom

– V prípade krajín s industrializovaným hospodárstvom a krajín s novovznikajúcim hospodárstvom by mali byť prioritou vzájomne prospešné programy, zamerané najmä na riešenie globálnych problémov. S mnohými z týchto krajín boli uzatvorené dohody v oblasti vedy a technológií. Úloha takýchto dohôd by sa mala kriticky posúdiť, najmä pokiaľ ide o reciprocitu a dôležitú otázku práva duševného vlastníctva.

²⁹ Pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.1.2.

³⁰ Pozri oznámenie Komisie KOM(2006) 724 zo 4.12.2006 o všeobecnom prístupe, ktorý umožní účasť partnerských krajín EPS v agentúrach a programoch Spoločenstva.

V niektorých prípadoch sa uzatvorili špecializovanejšie dohody s cieľom podporiť spoluprácu v konkrétnych oblastiach, napríklad v nanotechnológiách s USA. Tieto dohody by sa mali posudzovať so zreteľom na ich prínos k celkovým prioritám a programom európskeho a medzinárodného výskumu. V tejto súvislosti by bolo možné podporovať viac spoločných výziev na predloženie projektov.

Spoločné riešenie globálnych problémov a regionálnych potrieb...

...najmä vo viacstranných rámcoch

Európska únia a jej členské štáty by mali ako doplnok k tomuto všeobecnému smerovaniu skúmať spoločné prístupy na riešenie globálnych otázok a regionálnych potrieb, ktoré sú pre určité časti sveta špecifické. Medzinárodné výmeny výskumných pracovníkov predstavujú všeobecný problém, ktorý by sa mal riešiť so všetkými partnerskými krajinami. A nakoniec, viacstranné iniciatívy by mali mať prednosť pred dvojstrannými, aby sa podporovala súdržnosť priorit opatrení v oblasti vedy a technológií na medzinárodnej úrovni. Patrí sem najmä činnosť v rámci viacstranných organizácií, ako je UNESCO, OECD a G8, a takisto pri viacstranných dohodách, ako je Rámcový dohovor Organizácie spojených národov o zmene klímy a dohoda z Cotonou, a v regionálnych organizáciách, ako je Africká únia, ASEAN a Mercosur.

Otváranie sa svetu: medzinárodná spolupráca v oblasti vedy a technológií

30. Akým spôsobom môžu Európska komisia a členské štáty spolupracovať, aby (i) vymedzili priority medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy a technológií pri úzkej koordinácii s inými rozmermi vonkajších vzťahov; (ii) zabezpečili koordinované a účinné využívanie nástrojov a zdrojov; (iii) vystupovali jednotne pri viacstranných iniciatívach?
31. Akým spôsobom môžu Európska komisia a členské štáty spolupracovať pri skúmaní potenciálu iniciatív pre medzinárodné výskumné programy v otázkach globálneho rozmeru, pri účasti Spoločenstva, členských štátov a tretích krajín?
32. Akým spôsobom by sa mala upraviť spolupráca v oblasti vedy a technológií s rôznymi skupinami partnerských krajín tak, aby bola sústredená na konkrétne ciele? Mali by sa skúmať doplnkové regionálne prístupy?
33. Akým spôsobom je možné najlepšie integrovať susedné krajiny do európskeho výskumného priestoru ako súčasť európskej politiky susedstva?
34. Akým spôsobom je možné zefektívniť dvojstranné dohody EÚ v oblasti vedy a technológií? Existujú alternatívne alebo doplnkové nástroje, ktoré je možné využívať, ako napríklad spoločné výzvy na predloženie projektov, do ktorých by boli zapojené členské štáty v prípadoch, v ktorých je to možné?
35. Akým spôsobom možno presadzovať spoločné európske agendy pre spoluprácu v oblasti vedy a techniky vo viacstranných organizáciách a pri dohodách a v regionálnych organizáciách?

4. POSTUP VPRED: VEREJNÁ DEBATA A ĎALŠIE KROKY

Európa má obrovský potenciál v oblasti výskumu a vývoja, ktorý treba ešte len využiť. Komisia verí, že vyššie načrtnuté všeobecné smerovanie má potenciál značne posilniť európsky výskumný priestor a urobiť ho spôsobilým a schopným riešiť hlavné problémy, ktorým čelí Európa v otvorenom svete, a dosiahnuť ciele Lisabonskej stratégie.

Komisia otvára proces širokých konzultácií a debatu...

Touto Zelenou knihou otvára Komisia proces širokých konzultácií a debatu s cieľom prediskutovať a konkretizovať tieto smerovania a stimulovať vznik ďalších myšlienok. Z toho dôvodu Komisia:

- vyzýva Európsky parlament a Radu, Európsky hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov, aby vyjadrili svoje názory na smerovania predložené na debatu;
- vyzýva členské štáty, aby podporili širokú debatu na vnútroštátnej a regionálnej úrovni;
- vyzýva výskumných pracovníkov a výskumné organizácie, inštitúcie vyššieho vzdelávania, podniky, organizácie občianskej spoločnosti a priamo občanov, aby sa zapojili do tejto debaty a reagovali na verejné konzultácie, ktoré sa začali touto Zelenou knihou³¹.

...aby pomohla pripraviť budúce iniciatívy

Na základe výsledkov konzultácií a debaty má Komisia v úmysle navrhnuť iniciatívy v roku 2008.

Ako aktivity sprevádzajúce a podporujúce túto diskusiu a prispievajúce k príprave návrhov usporiada Komisia konkrétne zamerané podujatia a využije odborné znalosti externých subjektov na podrobné rozpracovanie problematiky predloženej na debatu v tejto Zelenéj knihe.

Komisia takisto uskutoční reformu Európskeho poradného výboru pre výskum (*European Research Advisory Board* – EURAB), aby posilnila jeho úlohu, ktorú zohráva pri realizácii európskeho výskumného priestoru. Súčasťou jeho poverenia by mala byť pomoc Európskej komisii pri zvolávaní pravidelného „zhromaždenia“ všetkých zúčastnených strán európskeho výskumu.

A nakoniec, Komisia bude podporovať rozvoj procesu zberu, analýzy, monitorovania a vyhodnocovania, aby posilnila základňu podkladových údajov pre rozvoj európskeho výskumného priestoru a mohla posúdiť pokrok, ktorý sa dosiahol pri jeho realizácii³².

³¹ <http://ec.europa.eu/research/> Verejné konzultácie budú trvať do 31. augusta 2007.

³² Nadviaže najmä na európsky štatistický systém, ktorý sa bude riešiť v nadchádzajúcom oznámení Komisie o štatistike v oblasti vedy, technológií a inovácií a takisto o informačnom systéme ERAWATCH týkajúcom sa vnútroštátnych výskumných politík (<http://cordis.europa.eu/erawatch>) a o monitorovaní investícií do priemyselného výskumu EÚ (<http://iri.jrc.es>).